

Aan : Leden gemeenteraad gemeente De Fryske MarrenPetear
Van : Krite Mar en Gaast; Piet Steenhuisen
Betreft : Petear woensdag 7 mei 2025; agendapunt 2.5 Gewasbeschermingsmiddelen
Datum : 7 mei 2025

Wij vragen u te toetsen in hoeverre dit raadsvoorstel overeenkomt met Coalitieakkoord 2024-2026, de door u als raad vastgestelde Groenvisie 2023 - 2027, de Recreatievisie, ambities biodiversiteit, waterkwaliteit en veilige woon- en werkomgeving.

Als u deze toetsing zuiver doet, dan is er slechts één conclusie mogelijk: bloembollenteelt voor lelies, gladiolen en tulpen past hierin niet.

Het College van B&W heeft zich ingespannen om via een convenant tot regulering van de bloembollenteelt te komen. Dat dit niet is gelukt is helder. De voor dit petear door Farmers Defence Force ingebrachte bijdrage “Beschermingsmiddelen van 28 april jl.”, de daarin gebruikte woordkeuzes en het voorgestelde “Convenant Bloembollensector, gemeente De Fryske Marren en Dorpsbelangen Oudemirdum en Wijckel (voorjaar 2023)” is geen handreiking om alsnog tot een convenant te komen, sluit niet aan bij de bezorgdheid van inwoners over de gezondheid en wetenschappelijke en juridische ontwikkelingen. In dit verband noem ik de (inter)nationale publicaties van o.a. neuroloog Bastiaan Bloem en de uitspraak van de Rechtbank Noord Nederland in het kort geding van 12 juni 2023.

In genoemde uitspraak van de rechtbank het volgende citaat van de voorzieningenrechter:

*Ten aanzien van een aantal gewasbeschermingsmiddelen (en een cocktail ervan) zoals gedaagden die (kunnen) gebruiken, kan de mogelijkheid niet kan worden uitgesloten dat zij een onaanvaardbaar schadelijk effect kunnen hebben op mensen. Op basis van de huidige toelatingseisen en de gebruikte bestrijdingsmethodes kan onvoldoende zekerheid gegeven worden dat deze risico's tot een aanvaardbaar minimum zijn beperkt, terwijl er substantieel onderzoek voorhanden is waaruit blijkt dat er een verband is tussen bestrijdingsmiddelen en ernstige neurologische aandoeningen (zoals Parkinson, Alzheimer en ALS). **Hoezeer de voorzieningenrechter ook overtuigd is van de goede wil van deze telers om zoveel mogelijk maatregelen te treffen om dat te voorkomen, gaat een potentieel groot risico voor de gezondheid van omwonenden in het kader van de belangenafweging, voor op de hogere winstgevendheid van de lelieteelt.***

Dat het college nu met raadsvoorstel komt is positief, maar om een gezonde leefomgeving voor haar inwoners te waarborgen gaat dit voorstel niet vergenoeg. Met de voorgestelde optie 2 en 3 zorgt de gemeente namelijk niet voor een veilige leefomgeving. Bij de voorgestelde regulering maakt het college een denkfout: Het college streeft naar een regulering waarmee rekening is gehouden met de belangen van de inwoners en de ondernemers. Gezondheid en bloembollenteelt zijn namelijk strijdig met elkaar. Dit wordt onderschreven door gerechtelijke uitspraken en wetenschappelijke publicaties.

Wij pleiten daarom voor een hoger ambitieniveau. Andere gemeenten laten zien dat een hoger ambitieniveau wel haalbaar is en maken heldere beleidskeuzes. Deze beleidskeuzes zijn geborgd in een besluit van de gemeenteraad, m.a.w. het vertrekpunt van waaruit

verbeteringen worden gedaan voorziet in het voorzorgbeginsel en sluit aan bij de ongerustheid van de inwoners van onze gemeente.

Hoe dit te doen?

1. Als volksvertegenwoordiger maakt u bij elk besluit een afweging tussen het belang van (per 1 januari 2025) 51.778 inwoners en het individuele belang van de telers. Maak inzichtelijk hoeveel telers binnen onze gemeente actief zijn, zijn deze binnen of buiten onze gemeente woonachtig, om hoeveel percelen het gaat, waar zijn deze gesitueerd en om hoeveel hectare gaat het. Dan weten we waarover we praten.
2. Maak een heldere keuze wat het zwaarste weegt; gezondheid van de inwoners of winsten op bloembollenteelt waarbij het overgrote deel van de producten is bestemd voor de export en de inwoners met de schaduwkant - lees pesticiden - achter blijven. Gezondheid staat binnen DFM op één.
3. Gebruik helder taalgebruik. Gewasbeschermingsmiddelen is een verhullend taalgebruik. Noem man en paard, m.a.w. vervang gewasbeschermingsmiddelen door bestrijdingsmiddelen. Want daar praten wij hier over.
4. Het is niet gelukt om een convenant op te stellen. Dit zegt iets over de ongerustheid van de inwoners en de bereidheid van telers om een balans te vinden tussen gezondheid en bedrijfsvoering.

Dat het anders kan laten andere gemeenten zien (bijvoorbeeld Opsterland, Haaksbergen, Hof van Twente).

Hoe nu een regulering te realiseren die voldoet aan het voorzorgbeginsel en ongerustheid van inwoners weg kan nemen?

Optie 1: Verbod op bloembollenteelt

1. Nu een convenant niet mogelijk is, vragen wij u het College opdracht te geven te onderzoeken hoe je bloembollenteelt (lelies, gladiolen, tulpen) kunt verbieden in onze gemeente). Er zijn gemeenten waarin de gemeenteraad dit verzoek unaniem hebben gedaan, gezondheid gaat boven partijpolitieke belangen.
2. Dit verbod kan worden vastgelegd via het omgevingsplan. Daarin staan afspraken over wat wel en niet mag op percelen in het buitengebied. In dit geval gaat het alleen om het verbieden bloembollenteelt. via het omgevingsplan per perceel vast dat er geen bloembollenteelt op mag. Indien juridisch goed onderbouwt, houdt dit juridisch stand. Ook gaat de gemeente met grondeigenaren kijken naar een andere duurzame invulling voor hun grond. Die meer passen bij onze gemeente.

Realisatie van optie 1 vraagt enige tijd. *Gedurende de overbruggingsfase* is de volgende regeling van toepassing:

Overbruggingsfase

1. Middels een thematische wijziging van het tijdelijke omgevingsplan een verbod op bloembollenteelt op nieuwe locaties.

2. Aanzienlijke aanscherping van de in het raadsvoorstel voorgestelde optie 3.

Wij vragen u om duidelijke eisen welke de ongerustheid van inwoners wegneemt. Hierbij kunt u denken aan:

- de helft van de bestrijdingsmiddelen moet biologisch zijn.
 - gebruik minimaal 50% minder bestrijdingsmiddelen dan het landelijk gemiddelde voor respectievelijk lelies, gladiolen en tulpen. (Bijvoorbeeld door een knoflookextract te gebruiken.) Daar zijn allerlei ontwikkelingen gaande.
 - binnen een straal van minmaal 300 meter bij bebouwing, scholen, zorginstellingen, woningen e.d. wordt niet geteeld.
 - langs wandel-, fietspaden en wegen die grenzen aan c.q. nabij een perceel waarop bollenteelt, moet minmaal een tien meter bufferstrook tussen weg en landbouwgrond worden aangelegd. Deze bufferstrook is geen bloemenstrook. Intensief gebruik van bestrijdingsmiddelen op het naastgelegen perceel heeft zijn weerslag op de strook daarnaast hetgeen ten koste gaat van de biodiversiteit. Een strook met marsbebouwing ligt meer voor de hand.
 - langs landbouwpercelen en een perceel met bollenteelt moet minmaal een tien meter brede strook tussen landbouwperceel en perceel bollenteelt worden aangelegd. Bebouwing met mais is een reële optie.
 - geen bollen/planten bespuiten bij een windsnelheid van meer dan windkracht 3, gemeten op spothoogte.
 - De teler sluit zich aan bij de Koninklijke Algemene Vereeniging voor Bloembollencultuur (KAVB) om via deze weg op de hoogte te blijven van de meest actuele technieken, nieuwe rassen en overige innovaties
 - Deze afspraken worden ieder jaar, na elk seizoen met de teler geëvalueerd. Als er dan technieken zijn om de teelt veiliger te maken, moet de teler deze gebruiken.
 - U geeft het college opdracht om - bij voorkeur in samenwerking met andere gemeenten - bij de provincie Fryslân aan te sturen op:
 - een verbod op bloembollenteelt
 - in de overgangsfase geen vergunningen af te geven om te spuiten met bestrijdingsmiddelen, ongeacht de afstand tot een natuurgebied, woon/werkgebied/landbouwgebied.
- (Als gevolg van een recente uitspraak van de Raad van State moet iedere lelieteler een natuurvergunning aanvragen om te spuiten met pesticiden, ongeacht de afstand tot een natuurgebied.)

Tot slot:

Wij vragen u met klem: voer de discussie a.u.b. zuiver. Het gaat om ons kostbaarste bezit, t.w.: onze gezondheid. Gezondheid is niet onderhandelbaar en staat boven partijpolitieke overwegingen.

Namens Krite Mar en Gaast,

Piet Steenhuisen